

Paul Rans – zanger, luitspeler, luitbouwer en radioman

Paul Rans werd geboren in Leuven waar hij in 1969 medestichter was van de groep RUM. Over een periode van tien jaar nam hij met deze (legendarische?) groep vier LP's op met voornamelijk Vlaamse volksmuziek die in een modern kleedje was gestoken en bijzonder goed aansloeg bij het publiek. Met RUM trad hij op in verschillende Europese landen zoals Nederland, Frankrijk, Engeland, Ierland, Duitsland, Zwitserland en uiteraard België waar RUM ook in Wallonië groot succes kende.

Naast zijn activiteiten bij deze groep studeerde hij klassieke gitaar aan het Koninklijk Conservatorium in Brussel, maar zijn interesse voor oude muziek leidde hem van de gitaar naar de luit. Hij volgde les in Keulen bij Michael Schäffer en ook in Engeland.

In 1976 verhuisde hij naar Londen en later naar Dorset, waar hij zijn tijd verdeelde tussen muziek en luitbouw.

In 1979 nam hij, samen met luitist Lieven Misschaert, de LP Die Nachtegael int wilde op, met een aantal liederen uit het Antwerps Liedboek, luitsolo's en duetten, een plaat die ook in 't buitenland enthousiaste kritieken kreeg (An exciting record, Early Music).

Hij nam deel aan verscheidene BRT Radio 1-projecten, zoals De Islandsuite (1984), en Vive le Geus samen met Wannes Van de Velde en het BRTN-Koor onder leiding van Vic Nees (1988). Hij was ook actief in de Radio 1-reeks De Liedboeken, waar hij samen met mensen zoals Wannes Van de Velde, Dirk Van Esbroeck, 't Kliekse of Cro Magnon liederen zong uit de uitgaven van J.F. Willems, E. de Coussemaker en Lootens & Feys.

Blame not my lute was een solo-LP en cd, opgenomen in 1987 met Vlaamse, Engelse en Franse liederen en luitmuziek uit de 16de eeuw. Dit was intieme muziek, niet bedoeld om de grote massa's te overweldigen, maar toch gunstig onthaald in de muziekpers (Consistently attention-gripping, Classical Guitar).

In 1985 werd Paul Rans medewerker aan de Engelstalige programma's van de VRT Wereldomroep, later Radio Vlaanderen Internationaal en een tijdje later begon hij ook freelance bijdragen te leveren voor Radio 1 en Radio 3.

Eind 1987 vestigde hij zich opnieuw in België en stichtte het PAUL RANS ENSEMBLE (Philippe Malfeyt: luiten, hakkebord, cister; Piet Stryckers: vedel, gamba, draailier; Paul Van Loey: blokfluiten, dulciaan) . In 1989 verscheen een eerste cd Mit desen nyewen iare met kerstliederen uit de Lage Landen, gevolgd door een tweede met een selectie liederen uit het Gruuthuse Handschrift (eind 14de eeuw): Egidius waer bestu bleven. Zowel de opnamen zelf als de concerten van het ensemble werden enthousiast onthaald door publiek en pers:

'Eerlijk en puur als de vlam van een kaars' (Knack)

'Paul Rans is a marvellous singer' (Early Music Review, Londen)

In 1993 volgde een nieuwe primeur, een cd met liederen uit het Antwerps Liedboek van 1544 (EUFODA 1183) ('Een streling voor het oor in onze gestresseerde fin de siècle', Uit-Magazine).

Datzelfde jaar werd Paul Rans ook producer/presentator traditionele muziek bij Radio 3, dat later omgedoopt werd tot KLARA. In deze functie produceerde hij, naast programma's als Een oor op de wereld, Vliegende Blaadjes, Rans en Hemel & Aarde, ook een reeks van acht cd's Traditionele Muziek uit Vlaanderen en cd's met flamenco, Indiase klassiek, Afrikaanse muziek en fusie.

In februari 1994 nam hij voor het eerst deel aan een concert in Brussel waar de Europese luit geconfronteerd werd met de Arabische 'ud. Dit gebeurde in samenwerking met luitist Philippe Malfeyt en de Marokkaanse 'ud-spelers Abid El Bahri en Kamal Hors. Hieruit volgde in 1995 een intercultureel programma met zowel Marokkaanse als Vlaamse wortels onder de titel RANS & WESHM. Van die samenwerking is ook een nummer te horen op de cd Warande Express.

Sindsdien heeft het ensemble de naam RANS behouden en werkte het ook samen met de Capilla Flamenca in een programma waarin wereldlijke liederen te horen zijn naast de meerstemmige zettingen die er in de 16de eeuw van gemaakt werden.

Paul Rans was ook de 'Vlaamse stem' op de cd's De Vrede van Munster (Globe, 1998) en Wilhelmus en de anderen (Amsterdam University Press) van het Nederlandse ensemble Camerata Trajectina .

In het voorjaar 2001 maakte hij deel uit van Het Project, een hedendaagse aanpak van de traditie, samen met Marc Hauman, Lode Vercampt, Philippe Thuriot, Philippe Malfeyt en Kim Delcour, olv Wouter Vandenabeele die hiervoor muziek schreef of bewerkte.

Met de Franse zanger en draailierspeler Claude Flagel werkte RANS samen als RANS & FLAGEL in het programma De la Seine à l'Escaut / Van Antwerpen tot Parijs. In deze ontmoeting tussen Germaanse en Latijnse culturen werden traditionele liederen uit Vlaanderen en Frankrijk thematisch en muzikaal met elkaar geconfronteerd. In juli 2002 kreeg de cd een CHOC ! van het vooraanstaande Franse muziektijdschrift Le Monde de la Musique.

In het voorjaar 2002 volgde een project waarin Paul Rans samenwerkte met Ambrozijn in de langste ballade uit de Vlaamse traditie, De Hertog van Brunswyk, die voor de gelegenheid in een hedendaags kleedje werd gestoken. Na 25 concerten in culturele centra volgde een cd in november 2003.

In 2003 werd hij ook uitgenodigd door Bozar voor de reeks Muziek en Poëzie in het Paleis voor Schone Kunsten in Brussel. Samen met actrice Antje de Boeck bracht hij met zijn ensemble een programma waarin de Middelnederlandse liederen en gedichten uit het Gruuthuse Hs. geconfronteerd werden met de hedendaagse poëzie van Hugo Claus.

In november van hetzelfde jaar bracht hij met Rans & Flagel ook de première van Den krijg is daer in de Lakenhalle van Ieper, sindsdien uitgewerkt tot '*Trois tableaux de guerre / Drie oorlogstaferelen*'. Dit project omvat liederen over oorlog en vrede in Vlaanderen en Noord-Frankrijk tijdens drie perioden: de geuzentijd, de oorlogen van Lodewijk XIV en de Duke of Marlborough (begin 18de eeuw) en de eerste wereldoorlog. Repertoire in het Nederlands, Frans, Engels en Duits met zang van Paul Rans, Claude Flagel en Olle Geris. Een cd verscheen in januari 2009 bij het Nederlandse label Fréa (Music&Words).

Paul Rans was de laatste jaren soms ook te horen in samenwerking met bijvoorbeeld de Camerata Trajectina voor de opname van de dubbel-cd Antwerps Liedboek, of in hedendaagse combinaties met Gerry De Mol en Didier François, of ook met Wouter Vandenabeele in Het project en in een programma met het kamerkoor Terpander.

In 2005 kwamen Paul Rans, Wiet Van de Leest en Dirk Van Esbroeck - de drie oorspronkelijke leden van RUM - opnieuw samen in een samenwerking met Laïs in het programma Thalassa! Thalassa! en ook voor een aantal andere projecten. Maar het noodlot wilde dat Dirk Van Esbroeck op 23 mei 2007 het leven moest laten. Zijn muzikale vrienden zorgden voor een aantal ontroerende hommages en de grote belangstelling van het publiek maakten duidelijk hoe geliefd Dirk was.

Voor Kerstmis 2008 stonden er 'Carols en Kerstliederen' op het programma, een Vlaams-Britse samenwerking tussen Rans & Coope, Boyes & Simpson met Fi Fraser, Jo Freya & Georgina Boyes. In deze ontmoeting tussen Vlaamse en Britse culturen krijgen Vlaamse kerstliedjes een Engels tintje en Engelse 'carols' een Vlaams aureool.

In januari 2009 verscheen de nieuwste cd van Rans & Flagel, *Drie oorlogstaferelen / Trois tableaux de guerre / Three Scenes of War* (Fréa Records MWCD 4061) en die werd meteen al onthaald op heel lovende kritieken.

Paul Rans en zijn oude Rum-kompaan Wiet Van de Leest traden tijdens de hommageconcertten voor Dirk Van Esbroeck op met zanger Marc Hauman en gitarist Jokke Schreurs. Dit bracht hen ertoe samen een nieuw programma uit te werken: *A la Rum*.

In februari 2009 nam Paul Rans afscheid van zijn radiowerk en zijn vertrouwde programma 'Hemel & Aarde', maar ondertussen heeft hij de draad weer opgenomen met de luitbouw en woont hij opnieuw in Dorset, Engeland.

En uiteraard blijft hij zingen en spelen ...